

Nousu Teidelle kauhukabiinissa vaijerin varassa

14.8.2026 6.00

Uinuva Teiden tulivuorialue Teneriffalla on yksi maailman ihmeistä. Pelottavasti keinuvassa hississä voi miettiä, kuinka 22 miljoonaa vuotta sitten ensimmäinen Kanariansaarista on ilmestynyt tulivuorenpurkauksen seurauksena Atlantin valtamerestä tai kuinka mystinen kattilavajoama on syntynyt?

Teksti ja kuvat: JORMA AULA

Tervetuloa matkalle merenpinnan tasosta lähes 4000 metriin. Haukkokaa henkeänne, sillä ilma käy vähitellen entistä ohuemmaksi bussin kaartaessa serpentiinitietä kohti Teiden hissiasemaa.

Rinteillä kasvava, ennen niin komea mäntymetsä ei ole enää komea. Luihin ja ytimiin käyvän Atlantin myrskynkin kestämiä puita kohtasi viime?? vuonna onnettomuus toisensa perään. Metsää paloi tuhansia hehtaareja ja se näkyy ja kaikki aluskasvillisuus on tuhoutunut. Sateiden seurauksena maa-aines lähtee helposti liikkeelle.
Mutta kanarianmänty, *pinus canariensis*, ei tulta pelkää. Vaikka se on kauttaaltaan mustunut, paksun kuoren alla on elämää ja jo loppuvuodesta oksiin ilmestyy pieniä vihreitä tupsuja.
Puu tekee hätäoksat ja palaa eloon muuttaen palon aiheuttaman hiilenmustan vihreäksi.

Myrskyt tuhosivat pohjoispuolelle istutetun *monteray*-mäntymetsän, mistä viisastuneena tilalle istutettiin kestävää kanarianmäntyä, joka pitää huolta kosteustasapainosta ja aluskasvillisuudesta. Se pudottaa osan jopa 30 senttimetriä pitkistä neulasistaan aluskasvillisuuden pohjaksi. Pudonneita neulasia käytetään yhä vieläkin banaanin kypsyttämöissä ja eläinten kuivikkeina.

Bussi nousee vaivoin jyrkkää rinnettä ja vaikka aurinko valaisee sen, on se mustan ja ruskean, kuoleman värien peittämä. Korvat lukkiutuvat, mutta muutama haukotus avaa korvat matkan jatkuessa jo lähes 2000 metrissä. Taukopaikalla Teneriffan alkuasukkaaksi, guanchiksi, pukeutunut mies näyttää kivikauden ihmiseltä, mutta kerää euroja.

Laavavirtojen suunnan voi arvioida mustien kivien kasaumista, kasvillisuus loppuu ja mahtava Teide on pian edessä. Viimeisen ison purkauksen tiedetään tapahtuneen varhaisella keskiajalla 800- tai 900-luvulla. Pienempiä purkauksia saarella on ollut tämän jälkeenkin.

Viimeisin pienempi purkaus oli vuonna 1797. Purkausten tarkkaa määrää ei tiedä kukaan, sillä guanchit elivät kivikautista elämää kirjoitustaidottomina. Historian kulussa 1500- ja 1600 -luvuilla oli rauhallista ja 1700-luvulla on kirjattu kolme purkausta. Teide on purkautunut viimeksi 18.11.1909.

Lähestymme romahduskraateria. Aikojen alussa tällä paikalla oli vain yksi uljas tulivuori. Kun sen katto ei jaksanut kannattaa painoa, syntyi valtava aukko kannen vajotessa. Katto romahti alas ja syntyi kattilavajoama, *caldera*. Jäljelle jäivät seinät, jotka kohoavat 2100-3100 metrin korkeuteen.

Purkauksia ei tutkijoiden mukaan ole odotettavissa lähitulevaisuudessa.

Lokakuussa 2011 El Hierron saarella oli tulivuorenpurkauksesta varoittava hälytystila. Purkaus tulikin meren pohjasta saaren eteläkärjestä muutaman kilometrin päässä. Purkauksen tuloksena sinne on tulossa uusi saari. Nyt ennustellaan, missä purkaus jatkuu, tulevatko ne saarella vai jälleen merellä?
Kahdeksan vuotta sitten Teneriffalla varoitettiin purkauksesta, sitä edelsi muutama heikko maanjäristys. Myös Teiden yhdestä kraaterista mitattiin suurentuneita kaasupäästöjä ja sen perusteella jotkut ennustivat suurta purkausta. Vuonna 2005 varoitus poistettiin ja nyt purkauksia ei tutkijoiden mukaan ole odotettavissa lähitulevaisuudessa.

Teneriffan saari nousi merestä tulivuorenpurkausten seurauksena 11 miljoonaa vuotta sitten.

Isää ja tytärtä ei nousu pelottanut, mutta saksalaismies alkoi voida pahoin.

Sää on täysin kirkas ja lähes tyyni. Kauhukabiiniin siis päästään toisin kuin edellisviikolla, jolloin näkyvyys Teidellä rajoittui viiteen metriin. Kymmenen jälkeen on syntymässä ainakin puolen tunnin jono. Kaikki eivät uskalla nousta 38 hengen kabiiniin, jonka matka ylös kestää vain kahdeksan minuuttia.
Ala-asemalla jonotetaan koleassa ja yläasemalla hyytävän kylmässä säässä. Kylmyys ei näytä haittaavan shortseissa ja t-paidassa jonottavia, vaikka lämmintä vaatetta tarvitaan vilustumisen estämiseksi.

"Jalkani ovat hyytelöä", saksalaismies huokaa.

Ahtaudumme kaikki 38 vuorelle halajavaa pieneen kabiinikoppiin, joka suljetaan ulkopuolelta. Näin siksi, ettei mahdollisesti paniikkiin joutuva vahingossakaan saa ovea auki, kun hissi on taivaan ja lähes pystysuoran kivirinteen välissä ilmassa, ohuen vaijerin varassa.

Edessä saksalaismies voi pahoin, mutta pystyy pidättelemään oksennuksensa. Toisella puolella isä ja tytär nauttivat näkymistä, kunnes kabiini saavuttaa ensimmäisen tukipilarin. Sen ohitettuaan kabiini heijaa puolelta toiselle, moni kirkaisee spontaanisti. Vähitellen heijausliike tasaantuu, kunnes sama toistuu toisen ja kolmannen tukipilarin kohdalla.

- Jalkani ovat hyytelöä, saksalaismies huokaa yläasemalla.

Kabiinin ovet avataan ja vastaan tulvahtaa kylmä viima ja hengästyttävän ohut ilma. Teiden huippu näkyy parinsadan metrin päässä, mutta sinne ei ole nyt asiaa. Huipulle kiipeämiseen vaaditaan erillinen lupa, paljon aikaa ja ennen kaikkea totuttelua ohueen ilmaan.
Alastulo sujuu jo tutummin ja lumihuippuinen lähes 4000 metriä korkea Teide jää taakse. Paksu pilvikerros on vuorannut La Gomeran ja La Palman saaret, eivätkä ne erotu kunnolla.
Korvat lukkiutuvat, mutta kabiini tuo turvallisesti maan kamaralle.

FAKTAT

o Teiden kansallispuisto on perustettu vuonna 1954 ja se on Espanjan kolmanneksi suurin kansallispuisto.
o Teide on 3718 metriä korkea.
o Teidellä käy kolme miljoonaa matkailijaa vuosittain.
o Ruuhkaisinta on kello 11-14.
o Meno-paluu hissillä Teidelle maksaa 25 euroa. Hissin ala-asema on 2356 metrin ja yläasema 3555 metrin korkeudessa. Loput parisataa metriä voi kiivetä jalan, mutta siihen tarvitaan lupa.
o Teneriffan tulivuorenpurkauksissa on syntynyt vähän aineellisia vahinkoja. Ihmisuhreja on kirjatun historian (1400-luvulta) aikana menetetty vain muutamia kymmeniä.
o Pahin purkaus oli vuonna 1706, jolloin saaren satama-altaat täyttyivät laavasta, mikä merkitsi viennin ja tuonnin loppumista.
o Kanariansaaret alkoivat muotoutua 22 miljoonaa vuotta sitten. Ensin merestä nousivat Lanzarote ja Fuerteventura, sitten Gran Canaria, Teneriffa (11 miljoonaa vuotta sitten), La Gomera ja La Palma.
o Tulivuorista hiljaisin on La Gomera. Purkauksia ei ole enää tulossa ja saaren sanotaan kutistuvan aikojen saatossa.

Lohduton näky vielä vuodenvaihteessa, utta kanarianmänty on sinnikäs puu ja aloittaa uuden kasvun metsäpalon jälkeenkin.

Aurinkoisena päivänä Teiden hisiile voi muodostua tuntien jonot.

Kuva latistaa huimat korkeuserot.